

N Betalingsachterstand VO EU A1
MH/EDJ/AS
921-2023

Brussel, 30 oktober 2023

ADVIES

OVER

EEN

**VOORSTEL VAN DE EUROPESE COMMISSIE VOOR EEN VERORDENING
VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD BETREFFENDE DE
BESTRIJDING VAN BETALINGSACHTERSTAND BIJ HANDELSTRANSACTIES
COM(2023)533**

Situering van de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO

De Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO is een Belgische federale adviesraad opgericht bij de wet van 24 april 2014 betreffende de organisatie van de vertegenwoordiging van de zelfstandigen en de kmo's. Hij groepeerd meer dan 170 door de Belgische overheid erkende beroeps- en interprofessionele organisaties die de belangen van de zelfstandigen en de kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) verdedigen. De Hoge Raad bestaat in zijn huidige vorm reeds meer dan 50 jaar. Hij heeft drie opdrachten.

De Hoge Raad treedt op als spreekbuis van de Belgische zelfstandigen, vrije beroepen en kmo's. Volgens de Belgische definitie zijn kmo's die ondernemingen die in het kader van de Europese KMO-definitie worden aangeduid als micro- en kleine ondernemingen. De Hoge Raad vervult die rol onder meer door het geven van formele adviezen en dit in de eerste plaats aan de betrokken Ministers van de Belgische federale regering maar ook aan het Belgische Parlement en aan de Europese instanties. De adviezen van de Hoge Raad bestrijken alle mogelijke facetten van het beroepsleven van zelfstandigen en kmo's: het algemeen KMO-beleid, de beroepsreglementeringen, de handelspraktijken, de problematiek van de betalingsachterstand, administratieve vereenvoudiging, enz.

De Hoge Raad heeft ook een vertegenwoordigende bevoegdheid in die zin dat hij vertegenwoordigers afvaardigt naar beheers- of raadgevende organen van diverse socio-economische instanties. Aldus duidt de Hoge Raad in een dertigtal officiële instanties de vertegenwoordigers van de zelfstandigen en de kmo's aan.

Tot slot vormt de Hoge Raad ook een overlegplatform voor de zelfstandigen en de kmo's.

De Hoge Raad is opgenomen in het gemeenschappelijk transparantieregister van het Europees Parlement en de Europese Commissie onder het registratienummer 59919253482-83.

Op 6 oktober 2023 heeft de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO van de heer David Clarinval, Vice-eersteminister en minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing, een adviesvraag ontvangen over het voorstel van de Europese Commissie betreffende de bestrijding van betalingsachterstanden bij handelstransacties.

Na raadpleging van de commissie Algemeen kmo-beleid heeft het bureau van de Hoge Raad op 30 oktober 2023 bij hoogdringendheid onderstaand advies uitgebracht.

CONTEXT

De Hoge Raad heeft reeds een advies uitgebracht op 24 april 2023 over een verzoek van de Europese Commissie tot input over de herziening van de richtlijn betalingsachterstand (Richtlijn 2011/7/EU).¹

De Commissie heeft op 12 september 2023 een voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties (COM(2023)533) gepubliceerd.² De Europese Commissie organiseert eveneens over het voorstel een raadpleging dat voorgelegd zal worden aan het Europees Parlement en de Raad zodat zij deze kunnen meenemen in de verdere behandeling van het voorstel.

De nieuwe verordening zal de bestaande richtlijn herzien en beoogt eerlijke handelstransacties, de veerkracht van kmo's en toeleveringsketens te vergroten, meer digitalisering te bevorderen en de financiële geletterdheid van ondernemers te verbeteren. Het nieuwe voorstel bevat eveneens strengere en meer gestroomlijnde maatregelen om betalingsachterstanden te voorkomen door maximale betalingstermijnen te voorzien, zorgt ervoor dat de betaling van uitstaande rente en schadeloosstellingen automatisch plaatsvindt en voorziet in handhavings- en herstelmaatregelen om schuldeisers te beschermen tegen wanbetalers.

De bestaande Richtlijn 2011/7/EU betreffende de bestrijding van betalingsachterstand wordt opgeheven.³

STANDPUNTEN

De Hoge Raad is verheugd over het voorstel van de Europese Commissie dat de tekortkomingen van de vorige richtlijn grotendeels verhelpt.

Hij wijst erop dat de invoering van deze regelgeving de grensoverschrijdende handelstransacties zal vergemakkelijken en een gelijk speelveld tussen de lidstaten zal waarborgen aangezien de keuze voor een verordening in plaats van een richtlijn een uniformere toepassing tussen de lidstaten mogelijk maakt.

¹ Advies van de Hoge Raad nr. [894-2002](#) goedgekeurd door het bureau op 10 maart 2023 en bekrachtigd door de algemene vergadering van de Hoge Raad op 24 april 2023 over een verzoek van de Europese Commissie tot input over de herziening van de richtlijn betalingsachterstand (Richtlijn 2011/7/EU).

² Voorstel van de Europese Commissie voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties, ([COM\(2023\)533](#)).

³ [Richtlijn 2011/7/EU](#) van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties.

De Hoge Raad merkt op dat zoals vermeld in zijn advies van 24 april 2023 over een verzoek van de Europese Commissie tot input over de herziening van de richtlijn betalingsachterstand dat binnen het kader van de B2B verhoudingen de reissector wordt geconfronteerd met verschillende regelgevingen die niet gealigneerd zijn. Hij vraagt specifiek om de verschillende regelgevingen op elkaar af te stemmen.⁴ Hij herhaalt eveneens zijn vraag om bij de evaluatie van betalingen specifiek het betaalgedrag ten aanzien van kmo's te meten, om de kostprijs van elektronisch betalen op te volgen en efficiënter en goedkoper te maken en om een beginsel van schuldvergelijking in te voeren voor schulden van ondernemingen ten aanzien van overheidsdiensten.

De Hoge Raad steunt de voorgestelde maatregelen mits rekening te houden met onderstaande bemerkingen.

1. Definities (artikel 2)

De Hoge Raad zou graag zien dat het begrip “een gelijkwaardig betalingsverzoek” wordt verduidelijkt. Concreet moeten documenten die worden afgegeven als onderdeel van een verificatie- of aanvaardingsprocedure, zoals de schuldvordering, vergezeld van een voortgangsverslag onder het begrip “een gelijkwaardig betalingsverzoek” vallen. Ook een vooruitbetaling (betaling voordat de dienst is verleend en aanvaard, ofwel voorschot genaamd) dient onder dit toepassingsgebied te vallen.

2. Betalingstermijnen (artikel 3)

In het voorstel van de Europese Commissie wordt één maximale betalingstermijn van 30 dagen ingevoerd voor alle handelstransacties, met inbegrip van transacties tussen bedrijven en transacties tussen overheidsinstanties en bedrijven.⁵ De contractvrijheid blijft behouden, aangezien de partijen eender welke betalingstermijn kunnen overeenkomen die niet langer is dan 30 dagen. Bij wijze van uitzondering kan het nationale recht voorzien in een procedure voor aanvaarding of verificatie, maar alleen wanneer dat strikt noodzakelijk is vanwege de specifieke aard van de goederen of diensten. In dat geval bevat het contract een beschrijving van de bijzonderheden van de procedure voor aanvaarding of verificatie, met inbegrip van de duur ervan waarbij de procedure voor aanvaarding of verificatie niet meer dan dertig kalenderdagen mag duren vanaf de datum van ontvangst van de goederen of diensten door de schuldenaar. De vastgestelde betalingstermijn is de maximale betalingstermijn en laat een eventuele kortere termijn uit hoofde van het nationale recht onverlet.

⁴ Het betreft :

- Richtlijn (EU) 2015/2302 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende pakketreizen en gekoppelde reisarrangementen legt de verschillende actoren (organisatoren en doorverkopers) op om de reiziger binnen de 14 dagen na niet-levering te vergoeden.

- Verordening (EG) nr. 261/2004 inzake de rechten van luchtreizigers voorziet in de terugbetaling van de ticketprijs binnen zeven dagen als de vlucht door de luchtvaartmaatschappij wordt geannuleerd of ingeval van vertraging. De verordening bevat geen specifieke regeling voor de terugbetaling van tickets die zijn geboekt via een ticketverkoper die optreedt als tussenpersoon tussen de passagier en de luchtvaartmaatschappij, bijvoorbeeld bij een reisagent of online boekingsplatform.

- Actoren die door de International Air Transport Association (IATA) erkend zijn en die via hun Billing Settlement Plan (BSP) een teruggave moeten krijgen, moeten hierop minimaal 30 dagen wachten.

⁵ Dezelfde betalingstermijn geldt ook voor de levering op regelmatige en niet-regelmatige basis van niet-bederfelijke landbouw- en voedingsproducten als bedoeld in artikel 3, lid 1, punt a), i), tweede streepje, en artikel 3, lid 1, punt a), ii), tweede streepje, van Richtlijn (EU) 2019/633, tenzij de lidstaten voor dergelijke producten een kortere betalingstermijn vaststellen.

De Hoge Raad is voorstander van het voorstel van de Europese Commissie om een maximale betalingstermijn van 30 dagen in te voeren. In het geval er gebruik kan gemaakt worden van de uitzondering waarin het nationale recht kan voorzien moet contractueel verantwoord worden waarom de aard van de goederen of diensten een verificatie- of aanvaardingsprocedure vereist, naast een loutere beschrijving van de procedure en duurtijd. De Hoge Raad vraagt om te verduidelijken wat bedoeld wordt met de uitzondering die het nationale recht kan voorzien voor een procedure voor aanvaarding of verificatie wanneer dat strikt noodzakelijk is vanwege de specifieke aard van de goederen of diensten en op welke wijze die uitzondering door de nationale wetgever in wetgeving omschreven moet worden. De verduidelijking moet rekening houden met de praktijk die in bepaalde sectoren plaatsvindt zodat het werkbaar is. Zo dienen in de bouwsector in de meeste gevallen de prestaties te worden geverifieerd, maar het is sterk aangewezen dat de duurtijd van de termijn die daarvoor voorzien wordt gerechtvaardigd is. De Hoge Raad vraagt om te preciseren dat als er een aanvaardings- of verificatieprocedure is, deze integraal deel moet uitmaken van de betalingstermijn, zodat de aanvang van de termijnen waarbinnen uiteindelijk betaald moeten worden duidelijk zijn, zoals heden voorzien is in de Belgische wet van 2 augustus 2002.

De Hoge Raad is voorstander van de duidelijke en gelijkwaardige betalingstermijnen voor de B2B en G2B. Hij steunt de uniformiteit tussen de B2B en G2B en vraagt om geen specifieke uitzonderingen te voorzien voor overheidsopdrachten, zoals het geval is in de Belgische wetgeving⁶.

Hij vestigt de aandacht erop dat de huidige Belgische betalingsregels voor overheidsopdrachten minder gunstig zijn dan deze voorzien in de Belgische wet van 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties. Hij vraagt, gezien het voorstel van de Europese Commissie, aan de Belgische regering om het onderscheid tussen B2B en B2G te verlaten en om dringend werk te maken om de betalingsregels te harmoniseren.

Hij wijst er op dat hij, indien dit voorgesteld zou worden, in principe geen voorstander is van de invoering van verschillende maximale betalingstermijnen in B2B afhankelijk van de grootte van de onderneming (kmo of niet)

De Hoge Raad merkt op dat het voorstel toelaat dat er kortere termijnen in de nationale wetgeving worden vastgelegd dan de maximale betalingstermijnen. Hij vraagt om eveneens te voorzien dat nationale wetgeving voor bepaalde sectoren naast een kortere betalingstermijn ook een langere termijn kunnen voorzien bv. een langere betalingstermijn voor de diamantsector⁷ en een kortere betalingstermijn voor economisch zwakkere sectoren zoals de transportsector.

3. Betalingen aan onderaannemers bij overheidsopdrachten (artikel 4)

In het geval van overheidsopdrachten moeten aannemers aan aanbestedende diensten of aanbestedende instanties het bewijs verstrekken dat zij eventuele rechtstreekse onderaannemers die bij de uitvoering van de opdracht betrokken zijn, hebben betaald binnen de termijnen en onder de voorwaarden die in het voorstel van de Europese Commissie zijn

⁶ Wet van [2 augustus 2002](#) betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties.

⁷ Advies [nr. 879-2022](#) over een verzoek van de diamantsector voor een uitzondering op de wet betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties. Gezien zijn specifieke karakter vraagt de sector om de maximale betalingstermijn tussen diamantbedrijven onderling vast te leggen op maximum 180 dagen.

vastgesteld. Dit bewijs kan worden geleverd in de vorm van een schriftelijke verklaring van de aannemer en wordt voorafgaand aan of in het uiterste geval samen met elk betalingsverzoek door de aannemer aan de aanbestedende dienst of aanbestedende instantie verstrekt. Wanneer de aanbestedende dienst of aanbestedende instantie het bedoelde bewijs niet heeft ontvangen of kennis heeft van een betalingsachterstand van de hoofdaannemer bij zijn rechtstreekse onderaannemers, stelt de aanbestedende dienst of aanbestedende instantie de handhavingsautoriteit van de desbetreffende lidstaat daarvan onverwijld in kennis.

De Hoge Raad ondersteunt de doelstelling, namelijk ervoor te zorgen dat de door hoofdaannemers ontvangen betalingen doorgegeven worden in de keten. Hij wijst erop en vraagt om te verduidelijken dat dit enkel haalbaar is indien overheden zelf tijdig betalen. Het uitgangspunt moet immers zijn dat overheden zelf tijdig betalen, zodat hoofdaannemers op hun beurt tijdig kunnen door betalen, bij gebreke waaraan er kosten voor voorfinanciering voor de geselecteerde inschrijver ontstaan, hetgeen totaal onwenselijk is en aldus moet worden vermeden. Hij vraagt eveneens om rekening te houden en te verduidelijken dat er ook sprake kan zijn van een eventuele inhouding op de onderaannemer (bv. wegens uitvoering door een derde in geval van wanprestatie) en wijst op de bijkomende administratieve lasten voor de geselecteerde inschrijver en de onderaannemer.

Hij vraagt om de huidige formulering opnieuw te herbekijken inzake de haalbaarheid, rekening houdend met bovenvermelde opmerkingen, voor de hoofdaannemer om aan de aanbestedende diensten te bewijzen dat hij zijn rechtstreekse onderaannemers binnen de gestelde termijnen en onder de vastgestelde voorwaarden heeft betaald. De Hoge Raad stelt voor om te werken met een verklaring van de hoofdaannemer die men de maand die volgt op deze waarin hij zelf werd betaald door de aanbestedende dienst opstelt en waarin de hoofdaannemer aangeeft dat hij zijn eigen rechtstreekse onderaannemers heeft betaald. Deze verklaring zal dan dienen ter controle. De Hoge Raad is van mening dat dergelijk systeem meer werkbaar zal zijn in de praktijk.

4. Interest en intrestvoet voor betalingsachterstand (artikel 5 en 6)

Het voorstel van de Europese Commissie verduidelijkt dat interest voor betalingsachterstand automatisch verschuldigd is wanneer aan de noodzakelijke voorwaarden is voldaan. Ook schrijft het voor dat de schuldenaar de schuldeiser alle informatie moet verstrekken die hij nodig heeft om ervoor te zorgen dat een factuur kan worden aanvaard en wordt verduidelijkt dat interest voor betalingsachterstand aangroeit totdat de hoofdsom wordt betaald. De interest voor betalingsachterstand komt overeen met de referentierentevoet, vermeerderd met acht procentpunt.

De Hoge Raad raadt aan om de formulering van artikel 5.5 te verbeteren zijnde “*De schuldenaar verstrekt de schuldeiser alle relevante informatie om ervoor te zorgen dat de factuur of een gelijkwaardig betalingsverzoek van de schuldeiser door de schuldenaar wordt aanvaard en onmiddellijk na ontvangst wordt verwerkt*”, en stelt voor om de Belgische formulering over te nemen nl. artikel 4 §2 lid 4 van de Wet van 2 augustus 2002: (...) *Uiterlijk op het moment van ontvangst van de goederen of prestatie van de diensten voorziet de schuldenaar de schuldeiser van alle informatie die nodig is om de factuur te kunnen uitreiken.*]. Een factuur moet in de eerste plaats kunnen worden opgesteld, vooraleer ze kan worden verstuurd (en ontvangen).

5. Vergoeding voor invorderingskosten (artikel 8)

Het voorstel verhoogt de forfaitaire vergoeding van 40 euro tot 50 euro zonder afbreuk te doen aan het recht van de schuldeiser om aanspraak te maken op een redelijke schadeloosstelling door de schuldenaar voor alle door diens betalingsachterstand ontstane invorderingskosten bovenop die forfaitaire vergoeding. Er wordt eveneens in het voorstel verduidelijkt dat dit forfaitaire bedrag verschuldigd is voor elke afzonderlijke transactie die te laat wordt betaald en bepaalt dat deze vergoeding het recht van de schuldeiser op eventuele andere vergoedingen onverlet laat.

De Hoge Raad steunt het behoud van de mogelijkheid om de werkelijke kosten aan te tonen en om andere vergoedingen onverlet te laten. Hij vraagt om te verduidelijken dat zowel naast de vaste vergoeding van 50 euro, ook een vergoeding voor werkelijke kosten niet contractueel kan worden uitgesloten.

6. Handhavingsautoriteiten (artikel 13 - 14)

Het voorstel voorziet de aanwijzing van een handhavingsautoriteit dat onderzoeken zal kunnen voeren op eigen initiatief of naar aanleiding van een klacht.

De Hoge Raad wenst erop te wijzen dat strafrechtelijke sancties dienen te worden toegevoegd aan de nationale betalingswetgeving en dat de Economische Inspectie derhalve onderzoeken zal kunnen voeren op basis van vermeende inbreuken op de betalingswetgeving en niet louter bij een vermeende inbreuk op de bepalingen inzake oneerlijke marktpraktijken (art. VI.104/1 WER) en oneerlijke bedingen (art. VI.91/3 WER).

BESLUIT

De Hoge Raad is verheugd met het initiatief van de Europese Commissie en steunt de erin opgenomen maatregelen mits rekening te houden met volgende aspecten:

- Het verduidelijken van het begrip “een gelijkwaardig betalingsverzoek” waarbij documenten zoals de schuldvordering, vergezeld van een voortgangsverslag, of de vooruitbetaling onder het begrip vallen.
- Te preciseren dat indien er een aanvaardings- of verificatieprocedure is, deze integraal deel uit maakt van de betalingstermijn
- Te verduidelijken op welke wijze de uitzondering van de aanvaardings-of verificatieprocedure door de nationale wetgever in wetgeving omschreven moet worden.
- Te voorzien dat nationale wetgeving voor bepaalde sectoren zowel een kortere als een langere betalingstermijn kunnen voorzien.
- Hij steunt de uniformiteit tussen de B2B en G2B en vraagt om het onderscheid dat bestaat in de Belgische wetgeving tussen betalingswetgeving van toepassing in een B2B-context en overheidsopdrachten op te heffen;
- Hij vraagt om de huidige formulering over de betalingen aan onderaannemers bij overheidsopdrachten te herbekijken, in het bijzonder met betrekking tot de tijdige betaling door de overheid en meer bepaald bij gebrek eraan de kosten voor voorfinanciering ervan voor de geselecteerde inschrijver, de administratieve lasten en de oorsprong van eventuele inhoudingen op de onderaannemer. Hij stelt voor om te werken met een verklaring die wordt opgesteld de maand die volgt op deze waarin de hoofdaannemer zelf werd betaald.

- Om de verplichting om alle informatie tijdig te verstrekken zodat een factuur kan worden aanvaard beter te formuleren zodat de factuur ook effectief kan worden opgesteld en verstuurd.
 - Te verduidelijken dat ook de vergoeding voor werkelijk geleden kosten niet contractueel kan worden uitgesloten.
 - Hij wijst op het belang van het onderzoek door de bevoegde handhavingsautoriteit naar vermeende inbreuken op de betalingswetgeving.
-